

ሓርብኛ አይነብርን እዩ ታሪኹ እዩ ዝኩብር

ኢያና አልሓጅ አሕመድ እድራስ ነስረዲን ኣብ መበል 98 ዓመት ናይ ጸጋ ዕድሜ ብዕለት 21-5-2021 ዓራፉ

ሓይር ታሪኽ ጉዕዞ ሂወት ኣልሓጅ አሕመድ እድራስ ነስረዲን ከመይ ይመስል፡

ብገዲም ተጋዳላይ መሓመድ ብርሃን ብላታ፡

1. ኣልሓጅ አሕመድ እድራስ ነስረዲን ካብ ወላዲኡ ኢድራስ ነስረዲን ካብ ውላዲቱ መብራት ደጊያት ኣደም ኣብ ከተማ መንደፊራ ኣውራጃ ሰራዩ ኣብዚ ጊዜ'ዚ ብዘባ ደቡብ ዝፍለጥ ተወሊዱ ዝግበዩ ኣቦ ሹዱሸተ ኣርባወተ ደቂ ታባዕትዮ ክልተ ኸኣ ደቀንስትዮ እዮም።

ኣልሓጅ አሕመድ ኢድራስ ነስረዲን ካብ ንኡስ ዕድሜኡ ኣትሒዙ ትኩር ኣዝዩ ትምህርቲ ዝፈቱ ደላይ ጸቡቕ ጸዕረኛ ስለ ዝነበረ ናይ ነዊሕን ሓይርን ጉዕዞ ሂወቱ ብንጹር ጠመተኡ ክብገስ ከሎ፡ ካብዚ ክውንነት ተበጊሱ ልዑል ደረጃ ትምህርቲ ወዲኡ ኣብ ቋንቋታት ዓረብ ጥልያን እንገሊዝ ካልእን ምስ ቋንቋ ኣደ ትግርኛ ደሚርካ ብጉብእ ኣብ ምንባብን ምጽሓፍን ምዝራብን ኣዝዩ ዝነኣድ ዓቕሚ ብምውናን ኣብቲ ዝጀመሮ ንግዳዊ ንጥፌታቱ ብደረጃ ናይ ዓለም ክዋዳደር ከም ዝኸእል ብነፍሱ ምትእምማን ከም ዘረጋገጸ ውን ይፍለጥ።

እልሓጅ አሕመድ እድራስ ንነፍሱ ካብ ብኹሉ መዳያት ኣዕቢኻ ኣብ ሃገርን ሕብረተሰብን ኣወንታዊን ኣድማዕን ግደ ክህልወካ እንተኾይኑ ብቐዳምነት ብእትውንጥ ዓቕሚ ትምህርትን ዝምባሌ ኻን ቀንዲ ርጅሒ ናይ መበገሲ ኻ ኮይኑ ኣብ ቁጠባ ኣተኩርካ ዕብይትካ ከተረጋገጽ ይግብእ ካብ ዝብሉ ዓሚቕ ሓሳብን እምነቱን ተበጊሱ ካብ ንኡስ ዕድሜኡ ቀንዲ ኣድሁቦኡ ኣብ ዝተፋላለዩ ትካላት ምምስራት ክኸውን ከሎ ኣብቲ ጊዜ'ቲ ኣብ ኣርባዓታት ሓምሳታት ኣብ ኤርትራ ዝነበሩ ኣብ ዝተፋላለዩ ናይ ንግዲ ንጥፌታት ዝዋፈሩ ብዙሓት ኣዕራብን ጥልያን ሀንድን ስለ ዝነበሩ ካብቲ ንሳቶም ዘካይዱ ንጥፌታት ብቐረባ ክከታተልን ከማሃርን ብምክኣሉ ነዚ ከም መበገሱ ወሲዱ ብቲ ዝሓንጸጸ ናይ ገሃእ ርእሱ መደብ ስራሓቲ ክጅምር ከሎ ካብ ምብጋሱ ኣትሒዙ ኣብ ኩሉ'ቲ ዘካይዶ ዝነበረ ብሓፊሽኡ እቲ ንግዳዊ ምንቕስቓሳቱ ቁልጡፍ ዕብይት ሃልቲዎ ዓወት መንገዳቱ ከም ዝነበረ ታሪኽ ሂወቱ ዘረጋገጸን ዝምስክርን ሓቂ እዩ።

ሓጅ አሕመድ ኢድራስ ኣብ ከተማ መንደፊራ ኣብ ጎድኒ ወለዱ መርዮት ረኹቡ ፍልይቲ ውቕብቲ መንበሪኡ ገዛ ክሰርሕ ከሎ ጸሓይ ትጽለውሉን መዛናግዕን ብበሎኮን ዝፍለጥ ስለ ዝነበሮ ንዓኣ ብዝተፋላለዩ ውቁባት መስጥቲ ዕንባታት ብምትካል ብቐዳምነት ንስድርኡ ነቲ ክባቢ ይኹን ንሓላፍ መንገዲ ውን ነቶም ዝተፋላለዩ ሕብርታት ዝነበሮም ዕንባባታት ክጥምቶም ከሎ ዳርጋ ደውክይበለ ከይተገረመ ካብኣቶም ዝወጹ ጥዑም ሸታታት ክስተንፍስ ከሎ እቲ ሓጎን ጥዕናዊ ስምዒትን ኣብ ነፍሱወኸፍ ብኡ ዝሓልፍ ይረኣ ከም ዝነበረ ብዙሕ ህዝቢ ከተማ መንደፊራ ዝምስክር ዜይሃለሰ ሓቕኛ መግለጺኡ ከምዝነበረ ውን ይፍለጥ።

ሓጅ አሕመድ እድራሰ እቲ ቁጠባዊ ዕብዩቲ ኣብ ኤርትራ ኮይኑ ከማዕብሎ ናይ መጀምርታ ፈተንኡ ድማ ናይ ስታይል ናይ ዓለባታት ምስራሕ ኮይኑ ንህዝቢ ዘድልዩን ብብዝሒ ዝጠልቦን ከም ዝኾነ ብዝገበር መጽናዕቲ ስለ ዝበጽሖ እቲ ትካል ኣብ ከተማ መንደፊራ ክገብር ፕላኑ ኣዳልዩ ንዕኡ ዝምልከት ካብ ዓዲ ጣልያን ማሸናፊ ገዚኡ ኣብ ምምስራቱ ምስ በጽሖ፡ ኣብቲ ጊዜ 'ቲ ስርዓት ሃይለስላሴ ብምስምስ ፈደረሽን ኣብ ኤርትራ ክኣቱ ዕድል ምስ ረኸበ ኣብ ህዝቢ ኤርትራ እምነት ስለ ዘይነበር ናይ ነዊሕን ሓጺርን ስትራቴጂኡ ሓንጻዲካብ ምብጋብ ሓደ ካብቶም እከይ ተግባራቱ ንኤርትራዊያን ብፖለቲካ ይኹን ቁጠባ ክዓብዩ ዝና ክረኽቡ ዘየፍቅድን ዘይቅብሎን ስለ ዝነበረ ብኣዝዮም ዝተራቐቐ ዕንቅፋታት ከዘውትር ምስ ጀመረ ካብ ሕጂ ዝነቀወ ዝብእስ ኣየሕድረንን ከም ዝበሃል፡ ሓጅ አሕመድ እድራሰ ብኣገሉ ስለ ዘስተባህለሎም ንኺይጀምር ውን ስለ ዝገንቀፉዎን ፡ ምስ ገለ ናይ ቀረባ ኣዕራኽቲን መማኸርቲን ተላዚሱ እቲ ናይ ንግዲ ንጥፌታቱ ኣብ ዓዲ ጥልያን ክኸውን ኣብኡ ክተኸሎ ቁልጡፍ ውሳኔኡ ወሲዖ እቲ ናይ ፈለማ ስርሖ ኣብኡ ከም ዝጀመሮ ይፍለጥ።

ሓጅ አሕመድ ኢድራሰ እቲ ዝጀመሮ ንግዲ ንጥፌታቱ ኣብ ሃገር ጣልያን ከይተሓጽረ ካብቲ ምስ ዝተፋላለዩ ኣዕራብ ዝነበሮ ንግዲ ዝምድና ተበጊሱ ምስ ዝተፋላለየ ሃገራት እዕራብ ከም ኩወት ሃገራት ወሽመጥ ዓረብን ካልኦትን ንግዲ ንጥፌታት ክጅምር ከሎ ኣብ ምስቲ ኣብ ሰዓትት ብደረጃ ዓለምና ቁልጡፍ ናይ ንግዲ ምዕባሌ ዝኸይድ ዝነበረ ንሱ ክዓብን ክምዕብልን ዕድል ከም ዝረኸበ ውን ይፍለጥ።

ሓጅ አሕመድ እድራሰ ኣብ መላእ ስድራቤቱ ኣዝዩ ክግደስን ዘድሊ ሓገዛት ክገብርን ከም ሓላፍነት ወሲዖ ብተግባር ይሰርሓሉ ስለ ዝነበረ መላእ ስድራቤት እንዳ ነስረዲን ዝኾነ ዝረኣ ጸጋማት ኣይነበርምን ብወለዱን ኩሎም ኣሕዋቲን ስድራቤቲን መዋዳድርቲ ዘይብሉ ኣኸብርት ስለ ዝነበሮ ኣብ መዓልታዊ ሂወቲ ሙጉስ ኮይኑ የሕልፎ ከም ዝነበረ ኩሎም ኣዕራኽቲን መተዓብይቲን ዝምስክሩዎን ዘረጋገጹዎን ሓቂ ከም ዝነበረ ውን ይፍለጥ።

ሓጅ አሕመድ እድራሰ ንኸልተ ኣሕዋቲ ዓብድረሒም ኢድራሰ ነስረዲን፡ ምንኣሱ ሳልሕ እድራሰ ነስረዲን ብጉቡእ ክሳብ ዝለዓለ ደረጃ ንኸመሃሩ ስለ ዝሓገዝም፡ ትምህርቶም ምስ ወድኡ ሓድሽ ናይ ሂወት ጉዕዞኡም ናብ ዓዲ ጣልያን ኮይኑ ምስ ዓቢ ሓዎም ኮይኖም ሓንቲ ብ ናስ (NAS) ነስረዲን ማለት እዩ ትፍለጥ ንግዲዎት ማሕበር እቕዮምም ሓባራዊ ቁጠባዊ ጉዕዞምኦም ክጅምሩዎ ከሎዉ፡ ናይ ሰለስተኣም ዓቕምን ብቕዓቶምን ተደማሩ ውጽኢቱ ብቐጡፍ ኣብ መሬት ክረኣ ፍረ ቁጠባዊ ምንቅስቓሳቶም ኣብ ሓንቲ ከተማ ከይተሓጽረ ኣብ ዓዲ ጣልያን፡ ኣብ ቲርኪያ ኣብ ናጅርያ ኣብ ማሪኮ ኣብ ኣመሪካ ትካላቶም ተዘርጊሑ ዕብዩቲ እንዳረጋገጸ ፍርያቱ እንዳማዕበለ ይኸይድ ከም ዝነበረ ንወነንቲ ኣወንታዊ ውጽኢት ከምዝነበረ ኣብ ዕዲጋታት ናይ ዓለም ዝለዓለ ደረጃ ተፈላጥነት ሓዙ ይገባዝ ከም ዝነበረ ብብዙሕ ሸነኻት ዝተመስከረሉ ሓቂ ከም ዝነበረ ውን ይፍለጥ።

ሓጅ አሕመድ እድራሰ ካብ ዓሚቕ ኣፍልጦኡ ተበጊሱ ኣብ ምስልምናዊ ሃይማኖታዊ እምነቱ ጽኑዕ ስለ ዝነበረ ምስ ምንቅስቓስ ማሕበራት ምስልምና ብደረጃ ናይ ዓለም ስጡም ርኽክባት ሃልዩዎ ዘድሊ ምትሕብባርን ምትሕጋዝን ይገብር ከም ዝነበረ ብዙሓት ዝምስክሩዎ ሓቂ ክኸውን ከሎ ኣብኡ ከይተሓጽረ ካብቲ ንድኻታት ሓገዝ ካብ ኩሉ እትውንፍ ገንዘብካ ሃይማኖት ምስልምና ዝኣዘዙ ውሱን ሚእታዊት ገንዘብ ንጽጉማት (**ዘኻት**) ክተውጽእ ክትሕገዝ ግዴታ ዝበል ናይ ኣላህ ትእዛዛት ተበጊሱ ከምኡ ውን ካብኡ ወጻኢ ብነጻ ድልዩቲ ንቡዙሓት ኣብ ሱዳን ዝነበሩ ኤርትራዊያን ጽጉማት ብወኪሉ ኣብ ስዳን ዝነበር ዝነበረ ሼኽ ሓምድ ዓብደልሃዲ ኣቢሉ ንዓመታት ከም ዝሓገዝ ይፍለጥ። ኣብ ሃገር ግብጺ ብፍላይ ከተማ ካይሮ ብዙሓት ኤርትራዊያን ንኸመሃሩ ይኹዱ ስለ ዝነበሩ ገሊኦም ኣዝዮም ሸጉራት ስለ ዝነበሩ ንዕኦም ውን ብወኪሉ ኣቶ ኪያር ሓሰን ቢያን ኣቢሉ ኣድላይ ሓገዛቲ ክገብር ከሎ ንሱ ይሕገዝ ከም ዘሎ ሸሙ ንኸጥቀስ ኣየፍቅድን እዩ ነይሩ ብገባር ሰናይ ጥራሕ ይግለጽ ከም ዝነበረ ይፍለጥ።

እዚ ብጃካቲ ኣብ ኤርትራ ብወኪሉ ሰዓድ ያሲን ነስረዲን ኣቢሉ ንኣዝዮም ሸጉራት ዝሆነ ዝነበረ ሓገዛት ናይ ብሓቂ ኣብ ሂወት ቡዙሓት ናይ ምንባር ሸግራቶም የቃልል ከም ዝነበረ፡ ምስ ገለ ኣብ ኤርትራ ቆይመን ዝነበሩ ናይ ግብረ ሰናይ ማሕበራት ውን ንኣብነ ኣርብኛ ጅግና ሰውእ ሙሳ መሓምድኒር ዝመርሓ ዝነበረ ናይ ግብረ ሰናይ ማሕበር፡ከምኡ ውን ኡስታዝ በሺር ዘማእክላ ዝነበረ ኮሜተ ናይ ቤት ትምህርቲ

አልድያ እ ብአተን አቢሉ ዘድሊ ሓገዛት ብምውፋይ ነተን ማሕበራት ኣብ ኣስመራ ከይተሓጸረ ኣብ ብዙሕ ናይ ሃገርና ኤርትራ ቦታታት ኣብ ብዙሕ መዳያት ኣብ ምንቅስቃሳተን ዕዉት ስራሕ ከካይዳ ሓደ ካብቲ ዘኸአለን ምኽንያት ናቲ ቀጻሊ ሓገዝ ምንባሩ ናይ ብሓቂ ውጺኢቲ ኣወንታዊ እዩ ነይሩ ከበሃል ይካእል።

ሓጅ ኣሕመድ እድራስ ኣብታ ዝነበረላን ቀንድን መንቀሳቃሲቲ ዝነበረት ከተማ ሚላኖን ካልኣት ከተማታትን ካብቲ ሃይማኖታዊ ምስልምናዊ ምንቅስቃሕ ተበጊሱ ኣብቲ መንግስቲ ውን ተሰማዕነት ስለ ዝነበሮ ካብ ዝተፋላልያ ሃገራት ንምንባር ንዓዲጣልያን ዝኣትዉ ዝነበሩ ኣመንቲ ምስልምና ኣዝዮም ብዙሓት ምንባር ንኹሎም ከእንግድ ዝኸእል ኣብ ሚላኖ ግብ መሰጊድ ከም ዝሰረሐ ኣብኡ ጥራሕ ከይተሓጸረ ቦታ ንሱ ዘማእክላ ዝነበረ ዝተመሰረተት እስላማዊት ማሕበር ግብረሰናይ ኣቢሉ ኣብ ሃገር እንግሊዝ ይኹን ስዊስላንድን ካልኣትን ኣብ ኣውሮጳ ብሓፊሹኡ ኣብ ምስራሕ መሳጊድ ልዑል ሓገዛት ይገብር ከም ዝነበረ ብዙሓት ዝምስክሩዎን ዝኾርዑሉን ከም ዝኾነ ኣብ ዝተፋላለዩ ኣጋጣሚታት ዝገልጽዎ ሓቂ እዩ ከበሃል ይከአል።

ሓጅ እሕመድ እድራስ ምስቶም ዝተጠቐሱ ክልተ ኣሕዋቲ ዓብዱረሒምን ሳልሕን ከይኖም ኣነ መሓመድ ብርሃን ብላታ፣ ዶክተር ይሱፍ ብርሃኑ ሓላፊ ናይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ናይ ረድኣት ቀይሕ መስቀልን ወርሕን ከምኡ ውን ሰውእ ናይ ሕጊ ዶክተር ግሃ መሓመድጉርን ናይ ዓይነ መስከርቲ ኮይና ነረጋግጾ ኣብ ጉዳይ ኤርትራ ኣብ ጊዜ ብረተዊ ቃልሲ ብመጀመርታ ምስ ሃገራዊ ውድብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ኣብ ሰብዓታት፣ ዶክተር ውን ሃገራዊ ውድብ ህዝባዊ ሓይልታት ድሓር ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ብእንዳ ኤራ ዝብል ስም ሓዙ ዝነበረ ናይ ረድኣት ማሕበር ኣቢሉ ኣብ ብዙሕ መዳያት ይተሓጋገዙ ከምዝነበሩ፣ ኣብኡ ከይተሓጸረ ኣብቲ ጽንኩር ኩነታት ምስ ጸላኢ ሓያል ኩናት ኣብ ዝካየዱሉ ዝነበረ ኣብ ሰብዓታት ነቲ ክልተኡ ሃገራዊ ውድብ ንዝውንኖ ዝነበረ ግዙፍ ሰራዊ ብፍላይ ኣብ ናይ ስንቂ ዝተጠቐሱ ውፉያት እንዳ ነሰረዲን ብወኪሎም ኣብ ካርቲም ዝነበር ዝነበረ ሓሰን ከኪያ ኣቢሎም ሓንሳብ ዘይኮነ ብተድጋጋሚ ብዝንኣድ ሓገዛቶም የወፍዩ ከም ዝነበሩ እዚ ኣብቲ ሃገራዊ ቃልሲና ኣወንታዊ ውጽኢት ከምዝነበሩ ታሪኽ ዝምስክር ንሕና ውን ነረጋግጾን ንኾርዓሉን

ንሕበነሉን ከም ዝነበረ ካብ ተዘኩርታተይ ኣይክወለንን።እዚ ክብል ከሎኹ ስድራቤት እንዳ ነሰረዲን ኣብቲ ነዊሕ ጉዕዞ ሃገራዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ብተግባር ግብ ግደ ከም ዝነበረም ይፍለጥ።

2. ዓብዱረሒም እድራስ ነሰረዲን

ካብዚ ሓቅታትዚ ብምብጋስ እምበኣር፣ ድሕሪ ሰላሳ ዓመት ዝተኻየደ ደማዊ ውግእ ከቢድ መስዋእቲ ብምኸፋል ህዝቢ ኤርትራ ኣብ 1991 ሃገራዊ ናይጽነቲ ምስ ተጓናጸፈ ኤርትራዊ መንግስቲ ምስ ተኸለ፣ ኣነ መሓመድ ብርሃን ብላታ ካብ 1963 ኣብቲ ነዊሕ ጉዕዞ ሰውራ ከቃለስ ዝጸናሕኩ ድሕር ናጽነት ኣብታ ዝተወለድኩላ ከተማ መንደራ ናይ መጀመርታ ኣማሓዳሪ ኮይነ ከምደብ ከሎኹ፣ ኣብ ህላውነተይ ብዙሓት ኤርትራዊያን ሓጎም ክገልጹ ካብ ዝተፋላለያ ኩርናዓት ናይ ዓለምና ብብዝሒ ክውሕዙ ኣብ ዝጅመሩሉ ጊዜ ሓደ ካብኣቶም **ዓብዱረሒም እድራስ ነሰረዲን ከምኡ ውን ሳልሕ እድራስ ነሰረዲን** ክልተኡም ኣብ መንደራ ተወሊዶም ዝዓበዩ ንዓይ መዓብይተይ ስለ ዝኾኑ ኣማሓዳሪ ኮይነ ብኣካል ክቕበሎም ከሎኹ ናይ ብሓቂ ምስቲ ኣነ ዝፈልጦ ንሰውራ ኤርትራ ዝገብሩዎ ዝነበሩ ሓገዛት ኣዛሚደ ክርእዮ ከሎኹ ንኹርዓተይን ሓበነይን መግለጺ ኣይረኽበሉን ኣንተበልኩ ካብ ሓቂ ዝረሓቕ ኣይኮነን።

ኣብቲ ጊዜቲ ኣብ መጀመርታ ዓብዱረሒም ምስ መጻ ናብ ቤት ጽሕፈተይ ምምሕዳር ከተማ መንደራ ብኣካል መጸኡ ብምኸንያት ናጽነት ሓጎኩ ክገልጽ ብኡ ኣቢሉ ውን ቀንዲ መበገሲኡ ብሓፊሹ ህልዊ ኩነታት ክፈልጥ ስለ ዝነበረ ብወገይ ሓፊሻዊ ስእሊ ናይ ሃገር ድሕሪ ምሃብ፣ ነታ ዝተወለደላ ከተማ መንደራ ከመይ ትመስል ከም ዘላ ኩነታታ ንምርኣይ መደባተይ ሰሪዕ ብቕዳምነ ናብ ቤት ትምህርቲ ሳንጅርጅ ከድና ክንርእያ ከሎና ናይ ብሓቂ ኣዝዩ ዘሕዘን እዩ ጸኒሑና እታ ንፊልጣን ዝተማሃርናላን ቤት ትምህርቲና ንኸትገልጽ ዘጸግም ዕንወት እዩ ጸኒሑና ተማሃሮ ኣብ ዓሰርተ ሊትሮ ናይ ጻባ ታኒካ ኮፍ ኢሎም ንብርኮም ከም ሰደቓ ተጠቐሞም ከመሃሩ እዮም ረኺብናዮም ምኸንያቲ ነቲ ስርዓት ሃይለስልሴ ዘገልግሉ ዝነበሩ ሮር ሰራዊት ኩሉ ሰደቓታት ሰሌዳታት መናብርቲ ማዓጹ ከይተረፈ ወሲዶም መንደዲ ንመዳለዊ መግቢም ገይርም ክብሉ እቶም

አበኡ ዝጽንፈና ናይቲ ቤት ትምህርቲ ሓለፍቲ ምስ ገለጹልና ናይ ብሓቂ ብውሽጣዊ ስምዒትና ኣዝዩ ኣሕዚኑና፡ ይኹንምበር ተግባራት ስርዓት ሃይለስላሴ ኣብ መሓላ ኤርትራ ካብኡ ዝኸፍኦ ዝገብር ዕንገራት ስለ ንፊልጥ ኣየሓደሸናን ኣይገረመናን ውን።

ካብኡ ውን ንሆስፒታል ከተማ መንደፊራ ምስ ከደና ኣብኡ ዝጽንፋና ኸኣ ዝገደደ ኮይኑ ረኺብናዮ ዑደትን ህዚግና ተመልሲና። ንጽብሒቲ ክንራኽብ ስለ ዝነበርና ኣነ ኣቕዲመ ነታ ኣብ ከተማ መንደፊራ ካብ ህዝቢ ቆይማ ዝነበረት ናይ ልምዓትን ዕብዮትን ሽማግሌ ኣነ ከም እማሓዳሪ የማእክላ ስለ ዝነበርኩ ክጽውዕ ከሎኹ ንሓቶም ሸውዓተ እዮም ነይሮም ገለ ካብኣቶም ዝዝክሮም መሓመድ ኣማን ክደር፡ መምሃር ፍሰሃዮ፡ ሰዲድ ግራዝማች፡ መምህር እዮብን ካልኦትን እዮም ነይሮም ኣብቲ ምስ ኩቡር ጋሻና ዓብዱረሒም ኢድሪስ ነስረዲን ዝነበርናዮ ዝርርብና ሓፊሻዊ ኩነታት ናይታ ከተማ ክኸውን ከሎ እቶም ናይ ልምዓትን ዕብዮትን ሽማግሌ ንዓብዱረሒም እንኳን ብድሓን መጽእካ ድሕሪ ምባል ኣቦኻ ኣቦ ኩሉና ሓጅ ኢድሪስ ነስረዲን ሓሚሞም ኣብዛ ትማሊ ዝረኣናዮ ሆስፒታል ከተማ መንደፊራ ንሕክምና ተዓቕቦም ከሎዉ ሓውካ ክቡር ሓጂ ኣሕመድ ኤድሪስ ነስረዲን ብኣካል ካብ ዝነበረሉ ዓዲ ጥልያን መጺኡ ነዛ ኣዝያ ዝዓነወት ሆስፒታ ምስ ረኣያ ናይ ብሓቂ ሓዚኑ ሓድሽ ሆስፒታል ከሰርሕ ኢሉ ቁልጥፍ ውሳኔኡ ወሲዶ በቲ ኣገባብ ናብ ኣማሓዳሪ ናይ ጠለቡ ጽሑፍ ኣቕረበ፡ እማሓዳሪ ናይ ኣውራጃ ሰራዮ ባዕሉ ክውስን እቲ ሕገ ስለ ዘየፍቅደሉ እቲ ጠለብ ናብ ላዕላዊ ሓላፊ እንደራሴ ኣስራተ ካሳ ምስ ኣሕለፎ እንደራሴ ንኣሕመድ ኢድሪስ ብመሰረት እቲ ጠለቡ ጽዊዮ ሆስፒታል ከተሰርሕ ደሊኻ ናይ ብሓቂ ጽቡቕ ከማኻ ዮብዘሓዮም ግን ኣበይ ተስርሕ ብድልየትካ ዘይኮነህ ንሕና ኢና ንውስኖ ኣብ ከታማ መንደፊራ ዘይኮነ፡ ኣብ ወሎ ወይ ጎጃም ከም ኣድላይነቲ ኢሉ ከድ ኣይትበሎ ከም ዝኸይድ ግበር ምስ ኮነ እቲ መልሱ ሓጅ ኣሕመድ ኣይተቐበሎን ናብ ቦታኡ ተመለሱ። እዚ ተግባር ናይ ስርዓት ሃይለስላሴ ኣብ መንደፊራን ምሉእ ሃገር ስለ ዝተሰምዐ እቲ ምዕንቃፍ ብዙሕ ኣሕዚኑዎ እዩ።

ሕጅ ግን ሃገርና ኤርትራ ነጻ ወጺኦ እቲ ውሳኔ ኣብ ኢድና ስለ ዝኾነ እቲ ዝተኾልፊ ምስራሕ ሆስፒታል ሕጂ እዩ ግዜኡ ኣሞ ሃዩ ሓደራኻ እዚ ጠለብናን ምንዮትናን ናብ ዓቢ ሓውኻ ሓጅ ኣሕመድ ኣብጸሓልና ክብሉ ዘረብኦም ደምደሙ። ክቡር ዓብዱረሒም ነስረዲን ብዛዕባ እዚ ትብሉዎ ዘሎኹም ንበይነይ ክውስኖ ስለ ዘይክእል ምስ ኣሕዋተይ ሓጂ ኣሕመድን ሳልሕን ከማኸር ዕድል ሃቡኒ ኢሉ ዘረብኡ ቅድሚ ምድምዳም እምበኣር ቅድሚ ምምላሳይ ንግዜኡ መጸገኒ ዝኸውን ንሆስፒታል 100,000 ምእቲ ሸሕ ብር ንቤት ትምህርቲ ሳንጆርጅ ውን እንተዘይተጋግዮ ሓድ 100,000 ሸሕ ከምኡ ውን ንውጉኣት ሓርነት መጸገኒ ዝኸውን ክልተ ሚእትን ሓምሳን 250,000 ሸሕ ብር ወፊያ ክቕርብ ከሎ ነዚ ዝተባህለ ገንዘብ ንምቕባል ኣብ ኣስመራ ኣብ ሆቴል እምባሳዶር ኣነ መሓመድ ብርሃን ብላታ ከም እማሓዳሪ፡ ዶክቶር ኣሰፋው ተኸስተ ናይ ማሓብረዊ ጉዳይት ሓላፊ ናይዝገ ክፍሉ ወኪል ናይ ላዕላዊ መንግስቲ ኮይና ነቲ ዝተባህለ ገንዘብ ብኣካል ተረኽብና ክንቐበሎ ከሎና እቲ ንዓይ ዝምልከት እቲ ዝተቐበልኩዎ ቼክ ነታ ናይ ልምዓት ሽማግሌ ከም ዘረከብኩዎም ይፈልጥ። ኣብኡ ከሎና ክቡር ዓብዱረሒም ድሮ ምስ ኣሕዋቲ ተማኸሩ ነታ ዝተወቐሰት ሆስፒታል ከተማ መንደፊራ ከነስረሓ ጠለብኩም ጠለብ ሃገር ስለ ዝኾነ ምስ ሰናይ ፍሽኽትኡ ዝተሓወሶ ተቐቢልናዮ ኣሎና ዝበል ቃሉ ምስ ኣበሰረና ብኡ ንብኡ ብስራት ንህዝቢ ተባሂሉ ብድምጺ ሓፋሽ ክግለጽ ከሎ ህዝቢ ብዝለዓለ ሓሳብ ከምዝተቐበሎ ብቐጻሊ የዕልለሉ ከም ዝነበረ ክሳብ ሕጂ ካብ ተዘኩርታተይ ኣይክወለንን።

3. ሳልሕ ኢድሪስ ነስረዲን

ብድሕረኡ ውን ምንኣሱ ሓዉ ሳልሕ ኢድሪስ ነስረዲን ድሕሪ ነዊሕ ዓመታት ናብታ ዝተወለደላ ከተማ መንደፊራ መጸኡ ምስኡ ውን መተዓብይቲ ስለ ዝኾነ ናይ ምልላይ ጸገም ኣይነበረናን፡ ብቐጥታ ምስኡ ውን ናብታ ክልቴና ዝተማሃርናላ ቤት ትምህርቲ ሳንጆርጅ ኬድና ንሱ ውን ምስ ረኣያ ብዙሕ ሰንበደ እቲ ዝረኣናዮ ኩነታት ናይታ ቤት ትምህርቲ ክጸር ኣይክኣልን ንብዓቲ ካብ ኣዲንቲ ከዛሪ ምስረኣኹዎ ንዓይ ኣብቲ ነዊሕ ጉዕዞ ቃልሳይ ብስርዓት ሃይለ ሰላሴ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ዝተፈጸመ ካብኡ ዝኸፍኦ ስለ ዝረኣኹ ቡዙሕ ኣየገረመንን።

ምስ ተመለስና እንታይ ክግበር ይከኣል ዝብል ሩኡይ ርህራሄ ዝተሓወሶ ንኸማኸር ሕቶኡ እቕረበለይ፡ መርሓባ ሓሲብ ክነገረካ ተባሂልና ተፋኒና፡ ንጽብሒቲ ሳልሕ ትፈልጥ ኢኻ ንሕና ክንማሃር ከሎና ናይ ቤት

ትምህርት ህጽብነትን ናይ ጽርብት ምርክሮፕ (workshop) ነይሩ እዩ ስለዚ እንተኪኢልካ ዘመናዊ ማሺን ገዢካ ከተወፊ ናይ ብሓቂ ጽቡቕ እዩ ካብቲ ናይ ቀደም ዝነበረትሉ ብዝማዕበለ ክንመልሳ ምደለኹ ምስ በልኩዎ ንሱ ውን ዕድል ሃበኒ መልሲ ክህበካ ምስ በለ ብተስፋ ኣብ ትጽቢት ኣቶኹ ግን እቲ ሃገራውነትን ሓቦን እንዳ ነስረዲን ኣጸቢቐ ስለ ዝፈልጦ ብኣወንታ ከም ዝመልሰሉይ ብዘይ ጥርጥር ንነብሰይ ኣዕገብኩዎ ንሱውን ድሕሪ ሰልሰተ ማዓልቲ ተቐቢሎዮ ኣሎኹ ሕጅ ከይደ ካብ ዓዲ ግልያን ገዢ ክሰደ ከምዝኾንኩ የረጋግጽልካ ዝብል መልሱ ምስሃብኒ ናይ ብሓቂ ሓሳይ መግለጺ ኣይረኽበሉን፡ ዳርጋ ድሕሪ ሓደ ዓመት ናይ 300,000 ሰልሰተ ማእቲ ሸሕ ብር ዝዋግኡ ማሸናፊን ንብዙሕ ክሰርሕ ዝኽእል ሉሕ ልኢኹዎ እቲ መንግስቲ ባዕሉ ከም ዝተረከቦ ኣጸቢቐ ይፈልጥ።

እቲ ናይ ክቡር ሓውና ዓብደረሒም ኢድሪስ ንሆስፒታል ዝምልከት ዝተዋህበ ኣወንታዊ መልሱ ንምትግባሩ እምበኣር፡ ምስቶም ናይ ኣስመራ ናይ ተክኒክ ላዕሊዎት ሓለፍቲ ተራኺቦ እቲ ዝደለ ከተሓባበሩኒ ምስ ገለጽኩሉም ብሓሳይ ተቐቢሎም ንካሉብ ዝተባህለ ክኢላ እንጅነሪ እቲ ዝደለ ናይታ ሆስፒታል ሓድሽ ፕላን ከዳሉ ሓላፊነት ምስ ሃቡዎ ንሱ ኣብ ኤውሮጳ ስለ ዝተማህረ ነቲ ዝደለ ፕሮጀክት ምዕቡል ዘመናዊ ንመንደፊራን ከባቢኣን ከእንግድ ዝኽእል ፕሮጀክት ከዳሉ ከሎ ኣቲ ግንዛብ ብ16,000,000 ብር ዝግመት እዩ ነይሩ፡ ናብ ክቡር ሓውና ዓብደረሒም እድሪስ ምስ እቕረብኩሉ ከይተዋላወለ ወዲ ብላታ እዚ ገንዘብ ናይ ብሓቂ ብዙሕ እዩ ካብቲ ኣብ ግምታይ ዝጸንሐ ንላዕሊ ክይኑ ረኺቦዮ፡ ይኹን ኣምበር ንሕና ኩሉ'ቲ እንውንፍ ንብረት ይኹን ሃብቲ ናትናን ናይ ሃገርን እዩ፡ ስለ ዝኾነ ኣዚ ዝተጠቐሰ ብዘሒ ገንዘብ ልዕሊ እቶም ክቡር ሂወቶም ምእንቲዛ ሃገር ዝሓለፉ ጀጋኑ ሰውኣትና ልዕሊቶም ዝሰንከሉ ልዕሊ እቲ ዝተቐሰሰ ክቡር ህዝቢ ኤርትራ ብዝኾ መዕቀኒ ከምዘይከውን ክገልጸልካ ይደሊ ስለዚ ከናስርሓ ኢና ዝብል ኣወንታውን ተባዕ መልሱ ምስ ሃበኒ እቲ ሽዑ ዝተሰማዓኒ ሓሳይ ዝሃበኒ ሞራል ክሳብዚ ዘሎኹዎ ግዜ ኣይክወለንን።

እምበኣር ዘመናዊ ናይ ዝስራሕ ሆስፒታል ፕላን ተዳሊዩ ሰፊሕ መሬት ኣብ ከባቢ ናይ ፎርቶ ብማዕዶ ንዝባን ዑናን በራኽን ዓደቀግነትን ዳንዴርን ዓቢዓድን ከምኡ ውን ብዩማንካ ንዓዲ ወግርን ዓዲ ሓረን ዓዲ መንጎትን ብዘይ ስክፍታ ተማዕድውሉ ናይ ተኸላ ጥዕም ንፋስ ተስተንፍሰሉ ጸሓይ ኣብ ምብራቕን ምዕራብን ብርሃን ትዝርግሓሉ መሬት ብምምራጽና እቲ ሆስፒታ ቀልጠፋ ክስራሓልና ሕሙማትና ከእንግደሉ ክንኽእል እዚ ውጽኢት ቃልሲ ናይቲ ሓቦኛ ህዝብና ዝለዝኾነ ንውሉድ ወሎዶ እንኾርዓሉን እንሕበነሉን ከኸውን ብምትእምማን ብትዕግስቲ ኣብ ኣብ ምክትታል ትጽቢትን ኣቶና።

ኣነ ኣብ 1993 ካብ መንደፊራ ናብ ከተማ ዓዲ ቐይሕ ክቐየር ከሎኹ ንቐያሪ ኣቶ ድራጊን ሃይለ ሞሎኮት ብምሉኡ ኣብትሕቲ ምምሕዳሪይ ዝነበረ ብጉብእ ኣረኪቦ ስለ ዝኸደኩ እቲ ዝዓበዩ ትምኒተይ ሆስፒታል ደው ኢለ ምስቶም ዘስረሑዎ ስድራቤት ነስረዲን ምስ ኩሉ ህዝቢ ኣብ ጽንብላ ክሳተፍ እቲ ዝዓበዩ ትጽቢተይን ትምኒተይን እዩ ነይሪ ክበሃል ይከኣል።

እቲ ፕላን ተዳልዩ ሰፍሕን ብቐዕ መሬት ተታሕዙ ናይ መስሪሒኡ ብምሉኡ ገንዘብ ተቐሪቡ ከሎ ንምስራሕ ሆስፒታል ኣይተጀመረን ድሕሪ ክልተ ዓመት ኣቢሉ ይኸውን ብጻይና ኣማሓዳሪ ከተማ መንደፊራ ብሃንደበት ናባይ ናብ ዓዲ ቀይሕ ብኣካል መጻኡ ንዓ ወዲ ብላታ እዛ ብርኩታ ገለ ኣላታ ናይዚጊ ክፍሉ ክዓናቕፎ ይርኢ ኣሎኹ'ሞ ከምቲ ዝጀመርካዮ ገለ ግበር ክብል ኣማኸረኒ፡ ብወገይ ኣነ ኣማሓዳሪ ናይ ዓዲ ቐይሕ እዩ ምትእትታዉ ኣይፍቀድን እዩ እቶ ናይዝጊ ዝህበኒ መልሲ ኻኣ ካብኡ ኣይሓልፍን እዩ ናይዝጊ ኸኣ ኣብ መንደፊራ ተወሊዱ ዝዓበዩ እዩ ሳጉኡ ብዕሸር እዩ ዝጽዋዕ ነይሩ እዚ ማለት ከኣ ዕሸር ሸይግን እዩ ኣነ ኸኣ ምስ ሸይግን ክቋዩቕ ኣይደልን እዩ ግን ኣላህ እንተ ተቐቢሉኒ ንዓኻ እንተ ሰለጠካ ደጋጊመ ጸሎት ክገብረልካ እዩ ኢለ ኣፋነኹዎ።

ክቡር ኣንባቢ ኣብቲ ነዊሕ ጉዕዞ ሃገራዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ብዙሓት ውፋዮት ሓርብኛታት ኤርትራዊያን ንምዕዋት ቃልስና ዝገበሩዎ ሰናይ ደገፍ ብቐሊል ዝረኣ ኣይኮነን ጌና ዘይተገልጹ ዘሎው ብዙሓት እዩም ኩሉ ህልዊ ኤርትራዊ ብብዝፈለቶ ክገልጽ ተስፋ ይገብር።

ናይ ሓጅ አሕመድ እድራስን ውፋያት ዝተጠቐሱ አሕዋቲን ብቐዳምነት ንሃገርም ኤርታራ ከምኡ ንሽጉር ሰብ ኣብ ዝሃለወ ሃልዩ ዝገበሩዎ መዋዳድርቲ ዘይብሉ ሓገዝ ቀንዲ መለለይኦም ኮይኑ ከምዚኦም ዝኣምሰሉ ስድራቤት ክህልውና ናይ ብሓቂ ኣዝዩ ኩርዓትን ሓበንን ይስመዓና።

ሓጅ እሕመድ እድራስ ወላ ብአካል እንተ ተፈለየና በቲ ኣብ ምሉእ ዕድሚኡ ዝገበሮ ኣዝዩ ዝምስገን ሓገዝ እንዳመስገና፡ ሓጅ አሕመድ ወላ ብአካል እንተ ተፈለየና በቲ ጽቡቕ ተግባሩ ግን ንውሉድ ወሎዶና ዘይሃስሰ ተዘኩርታት ኮይኑ ኣብ ኑብሰ ወከፍ ልቢ ኤርትራዊ ክዝከር ክነብር እዩ።

ንኣያና ሓጅ አሕመድ እድራስ ኣላህ ኣብቲ ሰፊሕ ዳሩ(ኣልጅና)ይቀበሎ ራሕሲ ንስድራቤቲን ሃገርን ይግደፍ ንምሉእ ስድራቤት ጽንዓት ይሃቦም ኣብዚ ይድምድሙ። ዝተማልአ ዓወት ንህዝቢ ኤርትራ።

ገዲም ተጋዳላይ መሓመድ ብርሃን ብላታ።